

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Херсонського міського суду Херсонської області
01.03.2024

\

м. Херсон, 2024 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 01.03.2024 групою НПМ здійснено відвідування Херсонського міського суду Херсонської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Антипенко Андрій Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи);

Васильковець Наталя Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Арещенко Дмитро Олегович, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Херсонський міський суд Херсонської області, розташованого у 9-ти поверховій адміністративній будівлі за адресою: 73000, м. Херсон, вул. Маяковського, 6/29.

Керівництво суду:

Гонтар Дмитро Олександрович, голова суду;

Звада Ольга Миколаївна, керівник апарату суду.

На вході до будівлі суду наявна інформація про найменування судового органу. Хоча у будівлі облаштовано два входи – основний (центральный) та службовий вхід, але через пошкодження центральної частини суду використовується лише службовий вхід (*фото №№ 1,2*).

Вхід до будівлі обладнано пандусом (*фото № 3*).

У будівлі суду 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ. Судові зали для розгляду кримінальних справ обладнано загородженням зі спеціального захисного скла для розміщення обвинувачених, підсудних (засуджених) та системою відеоконференції для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції (*фото 4*).

Розгляд кримінальних справ відбувається виключно в режимі відео конференції, обвинувачених, підсудних (засуджених) до суду не доставляються.

У приміщенні обладнано 10 камер для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених) із припливно-витяжною вентиляцією для доступу до свіжого повітря та із належним рівнем штучного освітлення. Площа кожної камери становить 6 м². Також наявний окремий санвузол для обвинувачених, підсудних (засуджених) (обладнаний умивальником, унітазом та урною для сміття) та приміщення конвою. В приміщенні конвою наявний одноразовий посуд та ємкість для питної води, призначені для обвинувачених, підсудних (засуджених).

Необхідно зазначити, що на 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ у суді передбачено 10 камер для розміщення обвинувачених, підсудних (засуджених).

Підтримання правопорядку в приміщенні судової установи здійснює Служба судової охорони (*фото № 5*).

У будівлі суду забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) до зали судових засідань.

Передбачено окремий під'їзд для конвойного автомобіля. Наявна огорожена стоянка для конвойного автомобіля.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (ст. 25 Загальної декларації прав людини, ст. 28 Конституції України).

Вимогами п. 6.5.2. Державні будівельні норми України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі - ДБН) передбачено, що в кожному приміщенні суду камери для обвинувачених, підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Тобто, в суді, де розташовано 7 залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано 21 камера. Натомість в суді розташовано лише 10 камери для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що порушує вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

2. У порушення вимог ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України, п. 6.5.2 ДБН, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Херсонській області та Херсонського міського суду Херсонської області:

1. Опрацювати питання щодо збільшення кількості камер у приміщенні суду відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН;
2. Обладнати приміщення суду кімнатою для роботи адвоката із обвинуваченими, підсудними (засудженими).

Додаток: фотоматеріали на 6 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Андрій АНТИПЕНКО

Додаток

Фото № 1

Фото №2

Фото № 5

